

Tocqueville deel 1

Theo Meereboer
&
Petra Bolhuis

Tocqueville

- Inzichten in hoe anders het denken in Amerika is ten opzichte van Frankrijk. Wat hem opvalt;
- Bottom-up structuur,
- Gelijkheid,
- Streven naar welvaart,
- Achterdocht tegen de Unie (en daarom ook het recht op het dragen van wapens)

Maieutiek 2016 college-10

De democratie kan altijd ontsporen;

- Tirannie van de meerderheid,
- Gelijkheid gaat boven vrijheid,
- Korte termijn eigenbelang kan gaan overheersen,
- Esprit public ontbreekt,
- Niet iedereen is tot verlichting te brengen.

Maieutiek 2016 college-10

Wat helpt de democratie binnen de perken te houden?

- Zeden
 - religie
- Wetten
 - Toetsing aan grondwet,
 - Verkiezingen one man one vote
- Ligging
 - Geen oorlogen
 - Geen groot leger

Maieutiek 2016 college-10

Inperkingen worden zwakker

- Religie richt zich op de politics of the household,
- Meerderheden worden beïnvloed door geld,
- Rechtssysteem wordt ook beïnvloed door geld,
- Ligging is nu middenin een wereld waar men handelsbelangen heeft en dus militaire invloed,
- Oorlog is ook het eigen land binnen gedrongen met 'war on drugs' en 'war on terror'.

Maieutiek 2016 college-10

Trump is geen fascist

- Vergelijkingen met 1933 worden in de media al volop gemaakt. Fascisme en nazisme hadden echter andere kenmerken en waren een Europese top down utopie;
- De leider weet wat goed voor je is,
- Losjes gebaseerd op een mythologie van grootsheid uit het verleden,
- De samenleving wordt middels biopolitiek een gezonde sterke samenleving. Sociaal-Darwinistisch

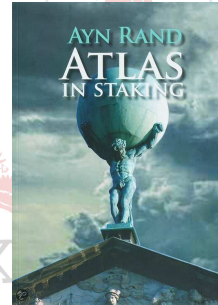
Maieutiek 2016 college-10

“Lets make America great again”.

- Trump past in de ontsporing van de democratie zoals Tocqueville die al beschrijft;
- Iedereen gericht op eigen welvaart,
- Pragmatisch en korte termijn eigenbelang,
- Gecentraliseerde macht vanwege de slagkracht,
- Geen racisme, maar nuttigheid als criterium; harde werkers, veteranen, middenklasse, rijke magnaten, dat zijn de groepen die gaan profiteren zegt hij.

Maieutiek 2016 college-10

Ayn Rand(1905-1982)

Maieutiek 2016 college-10

Egoïsme is kracht

'Mijn filosofie is, in essentie, het begrip van de mens als een heldhaftig wezen, met zijn eigen geluk als het morele doel in zijn leven, met productieve prestatie als zijn edelste activiteit, en verstand als enige dat absoluut voor hem is', schrijft Rand in het naschrift van Atlas Shrugged.

Tegen altruïsme, religie, communisme en socialisme. De neo-liberalen lopen weg met haar ideeën. Ook de sterk religieuze tea-party.

Het is het best verkochte boek na de bijbel in V.S.

Maieutiek 2016 college-10

Trump en de macht van 'de harde werkers'

Trump combineert net als Rand de mythe van de bottom-up structuur van Amerika die werkte in een wereld van gelijken met een Adam Smith achtige beweging waarbij uiteindelijk iedereen profiteert van het egoïsme.

Trump lijkt aan te geven dat hij iedereen die hard werkt weer de ruimte wil geven om daarvan te profiteren en anderen die hen dat belemmeren zullen uit de weg worden geveegd;

De schuld van alle belemmeringen waardoor hard werkend Amerika maar niet meeprofiteert van de rijkdom ligt bij de minderheden; Mexicanen, Zwarten, Islamieten enz. En bij de elite die niet hard werkt maar zichzelf onrecht naar boven kletst; de linkse partijen, de wetenschappers, bankiers en advocaten.

Echte rijke ondernemers daarentegen zijn gewoon goed voor de economie en dragen bij aan het groot maken van Amerika.

Zo kan hij én Clinton veroordelen voor haar connecties bij Wallstreet en vrienden blijven met rijke ondernemers. (wat je zelf verdiend hebt mag je houden)

Maieutiek 2016 college-10

Gevaar van deze utopie

- Er komen in het werk van Rand geen zwakken, zieken of kinderen voor.
- De groep die niet meeprofiteert is daar in dit verhaal zelf schuld aan, de kwetsbaarheid van het bestaan is afwezig als notie.
- Alle welvaart komt voort uit korte termijn eigenbelang, het publiek domein is volledig uit zicht en daarmee ook milieu, cultuur enz.

Maieutiek 2016 college-10

Belang van verschil met 1933

- Los van alle andere verschillen is het goed om te zien dat *policor* geen wapen is tegen deze beweging. De beweging die ruimte vraagt voor zwarten, vrouwen, homo's, ouderen enz. is juist een deel van de beweging die ook door Trump en zijn utopie wordt uitgedragen. Het is de zorg voor jezelf stroming, die hoort bij de ontsporing van de meerderheid richting korte termijn eigen belang en *politic of the household*.
- Juist nu religie en waarheid nauwelijks nog soelaas als inperking van de gevaren van de democratie is het belangrijk om na te denken in welke wereld we willen leven en daarover een goed alternatief verhaal te vertellen.
- In de angst over alle ontwikkelingen zien we echter juist een streven van iedereen om nog snel zichzelf en de zijnen veilig te stellen. Dat is echter een bijdrage aan de Rand-utopie.

Maieutiek 2016 college-10

Individualisme is het probleem

"Wat is het verschil tussen individualisme en egoïsme? Egoïsme is een gepassioneerde en overdreven zelfliefde, zegt Tocqueville, waardoor de mens alles slechts aan zichzelf relateert en zichzelf boven iedereen stelt. Bovendien is egoïsme van alle tijden. *Individualisme* is iets anders: 'Individualism is a reflective and peaceable sentiment that disposes each citizen to himself from the mass of those like him and to withdraw to one side with his family and friends, so that after having thus created a little society for his own use, he willingly abandons society at large to itself' (DA: 482-483). Egoïsme leidt ertoe dat mensen zichzelf centraal stellen. Individualisme leidt ertoe dat mensen een *little society*, een microsamenleving vormen met gelijkgestemden, met mensen die dezelfde belangen delen. Microsamenlevingen bestaan uit clusters vrienden en familie die over hun gezamenlijke belangen waken, bijvoorbeeld een seniorenstad." (Kruiter blz. 98)

Het zijn geen slechte egoïstische mensen die de democratie bedreigen. Het is het te ver doorgevoerde, op de korte termijn gebaseerde, individualisme van gelijkgestemden dat de democratie op de spits drijft.